Jesienne Spotkania z Folklorem Białoruskim

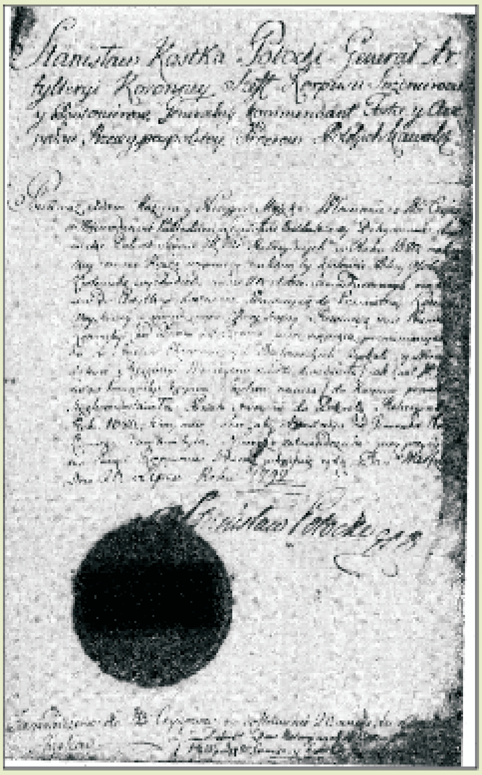
amatorski ruch artystyczny Gminy Czyże

GMINA CZYŻE

Historia

Gmina Czyże położona jest na obszarze krainy historycznej zwanej Podlasiem. Na tych terenach nastąpiło zetknięcie się Rusinów i Mazowszan kolonizujących ten obszar od X wieku. Obie narodowości mieszkały i mieszkają obok siebie, z tym że obszar gminy Czyże jest w ponad 90 % zamieszkały przez ludność pochodzenia białoruskiego, wyznania prawosławnego.

Zaświadczenie Stanisława Potockiego z 1792 r. wydane mieszkańcom wsi Czyże, o dostarczeniu 20 strzelców Ekonomii Białowieskiej.

Zabytkowa chata „dróżniczówka” w Zbuczu - zdjęcie z przełomu XIX/XX wieku.

Na przełomie X i XI wieku ziemie Podlasia należały do państwa polskiego. Na początku XI wieku opanowali je książęta ruscy, a na początku XIV wieku opustoszałe w wyniku długoletnich wojen Podlasie opanowane zostało przez Litwę. Za rządów Witolda i Kazimierza Jagiellończyka wzmocniło się na tych terenach osadnictwo ruskie, w wyniku czego z Wielkiego Księstwa Litewskiego napływali też nowi osadnicy litewscy i białoruscy. Ziemie podlaskie ciążyły jednak ku Koronie, w której granicach znalazły się w 1569 roku, zgodnie z postanowieniem unii lubelskiej. W 1795 r., w wyniku trzeciego rozbioru Polski, ziemie te zostały zajęte przez Prusy. W 1807 roku, tak zwany „obwód białostocki”, otrzymała Rosja. Ziemie te w granice państwa polskiego wróciły dopiero w 1918 roku.

GMINA CZYŻE

Dzień dzisiejszy

Gmina Czyże położona jest w południowo-wschodniej części obecnego województwa podlaskiego,

jest gminą o typowo rolniczym charakterze posiadającą najwyższą jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej odpowiadającej warunkom współczesnej ekonomiki i o unikalnych cechach środowiska przyrodniczego do rozwoju rolnictwa ekologicznego. W skład gminy wchodzi 18 sołectw i 23 miejscowości. Gmina od północy sąsiaduje z gminą Narew, od zachodu z gminami Bielsk Podlaski i Orla, od wschodu z gminą Hajnówka, a od południa na niewielkim odcinku z gminą Dubicze Cerkiewne. Powierzchnia gminy - 134,2 km, ilość ludności – 2804.

Dolina rzeki Łoknica w okolicach wsi Podrzeczany (widok z lotu ptaka).

Budynek Centrum Administracyjnego w Czyżach.

Gmina Czyże ma charakter typowo rolniczy. Istniejący w oddalonej o 17 km Hajnówce przemysł nie zagraża naszemu środowisku. W gminie istnieją zatem sprzyjające warunki do rozwoju gospodarstw ekologicznych i małej bazy wypoczynkowej. Lasy gospodarskie (8% powierzchni gminy) obfitują w grzyby i owoce runa leśnego.Przez gminę nie przebiegają szosy tranzytowe. Istniejąca sieć dróg w dostatecznym stopniu zapewnia połączenie z Białymstokiem i Warszawą, ponadto jest dobry dojazd do oddalonej o 17 km Puszczy Białowieskiej.

Atutami naszej gminy są: duże walory naturalne (dzięki znacznym połaciom leśnym, wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, nieskażonemu środowisku); duże możliwości wykorzystania potencjału ludzkiego; sprzyjający klimat dla rozwoju przedsiębiorczości; dobry stan infrastruktury (stopień zwodociągowania 80%), kompleksowa telefonizacja, ujęcie wody bez stacji uzdatniania - duże walory technologiczne i smakowe. Trwa budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji. Gmina oferuje inwestorom: współpracę i pomoc w zakresie realizowanych inwestycji; stosowanie ulg podatkowych; stworzenie warunków do sprawnej komunikacji na potrzeby proponowanych inwestycji, umożliwienie nabycia gruntów z pełną infrastrukturą.

Gmina Czyże jest gminą specyficzną pod wieloma względami, a jej odrębność narodowo-religijna pozwoliła wytworzyć swoistą atmosferę tych stron Ziemi Podlaskiej, swoje własne style i tradycje, swoją własną kulturę lokalną. Odrębności środowiska lokalnego dotyczą głównie

obrzędowości, dorocznych i rodzinnych zwyczajów, obyczajów, folkloru muzycznego i słownego oraz sztuki ludowej i materialnej. Odrębność kulturowa tego terenu jest widoczna zarówno w sferze kultury duchowej, jak i materialnej.

Zespół krzyży wotywnych i kapliczka słupowa we wsi Kojły.

Często tradycje te były przekazywane z pokolenia na pokolenie, były one stabilne, na stałe wpisane w obraz i życie wsi. Sytuacja ta jednak zaczęła ulegać zasadniczej zmianie z chwilą umasowienia nowych umiejętności i nowoczesnych, bardziej wydajnych i ekonomicznych technik wytwarzania, produkcji oraz ekspansji środków masowego przekazu.

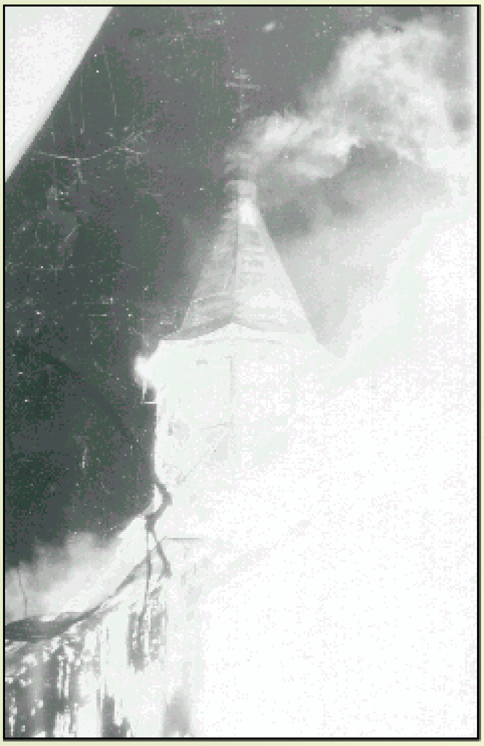
To właśnie dlatego Gminny Ośrodek Kultury w Czyżach, wspólnie z władzami samorządowymi gminy od wielu lat podejmuje działania służące ochronie dorobku kulturowego pokoleń, spuścizny

Zachowany jedynie w parafii prawosławnej w Czyżach obrzęd „Świecza” wpisany na trwale w prawosławny kalendarz uroczystości liturgicznych.

naszych przodków i lokalnych tradycji. Tego typu myślenie - to potrzeba chwili dla zachowania własnej tożsamości i świadomości własnej odrębności. Znaczącą rolę w tego typu działaniach na przestrzeni ostatnich lat odegrał amatorski ruch artystyczny i społeczny ruch na rzecz zachowania spuścizny kulturowej w gminie Czyże. Szczególnie zespoły amatorskiego ruchu artystycznego zyskały miano „ambasadorów gminnej kultury”. Były one pionierami pierwszych form promocji gminy w bardzo oryginalnym, ale zarazem i rzetelnym wydaniu.

Zespoły amatorskiego ruchu artystycznego na terenie gminy Czyże zaliczane są do najbardziej znanych w tej kategorii odtwarzania i przekazywania folkloru w powiecie hajnowskim i województwie podlaskim. Swoją żywotność uświetniają licznymi występami i udziałami w konkursach, spotkaniach i przeglądach, w czasie których szerzą i propagują miejscową kulturę, a uczestnikom imprez dają radość wspólnego śpiewania i muzykowania.

Pożar zabytkowej cerkwi w Czyżach
w nocy z 28 na 29 sierpnia 1984 r.

HISTORIA I GENEZA POWSTANIA „JESIENNYCH SPOTKAŃ Z FOLKLOREM"

Żyjemy w czasach ogromnego rozwoju, wręcz eksplozji środków masowego przekazu - masowego tworzenia, rozpowszechniania i odbioru przekazów. Przede wszystkim radio, telewizja, video, telewizja satelitarna i kablowa - zasypują nas gradem informacji, lansując nowe zagraniczne mody, nowe często nam zupełnie obce wzorce zachowań.

Wszystko to sprawia, że często coraz bardziej tęsknimy za tym co nasze własne, za przejawami własnej odrębności, coraz bardziej doceniamy swoistość własnej ludowej kultury oraz jej roli w kształtowaniu oblicza regionalnych tradycji.

Regionalna Izba Tradycji w Klejnikach
-fragment ekspozycji

XIII Jesienne Spotkania
z Folklorem - Czyże 2005 r.

Białostocczyzna jest jednym z tych nielicznych regionów naszego kraju, gdzie ukształtowała się swoista różnorodność kultury ludowej. Nic dziwnego - przez wiele stuleci mieszkali tutaj obok siebie Polacy, Białorusini, Ukraińcy, Litwini, Żydzi, Tatarzy...

Na Białostocczyźnie jest też organizowanych wiele imprez i działań służących pielęgnacji i popularyzacji folkloru i prezentowaniu występujących różnorodności w ludowej kulturze.

Również zamiarem pomysłodawców „Jesiennych Spotkań z Folklorem" była nadzieja, iż impreza ta w jakimś stopniu będzie służyła pielęgnacji i popularyzacji folkloru i prezentowaniu występujących różnorodności w ludowej kulturze.

Uroczysta liturgia dożynkowa i wyświęcenie wieńców w cerkwi p.w. Zaśnięcia NMP w Czyżach - 2006 r.

Jesienne Spotkania z Folklorem nie mają stałej formuły, są przedsięwzięciem otwartym na różnorodne propozycje organizacyjne i może dlatego właśnie tak długo przetrwały, gościły i nadal goszczą na terenie gminy Czyże.

A okazje ku temu były różne , bowiem w ramach tych spotkań:

- uhonorowano zdobycie I miejsca przez klub w Kuraszewie w Wojewódzkim Współzawodnictwie klubów „Klubowy Laur",
- prezentowano ciekawe programy artystyczne w klubach w Czyżach, Klejnikach, Kuraszewie, Kojłach, Zbuczu, Kamieniu...,
- świętowano jubileusze zespołów artystycznych,
- uczczono otwarcie klubów w Kuraszewie i Szostakowie,
- goszczono zespoły z Polski, Ukrainy, Białorusi, Litwy, Słowacji (między innymi: „Żurawli", "Swajaki", kapelę „Kaziuki", zespół „Rodyna" z Równego, „Kalina" z Krasnopola, i wiele, wiele innych.

Okazało się raz jeszcze, że jedynie uszanowanie własnych tradycji i wartości ludowej kultury – może prowadzić do podtrzymania wiary środowisk lokalnych we własne siły i własną godność.

Podejmując się organizacji "Jesiennych Spotkań z Folklorem" organizatorzy mieli cichą nadzieję, że dołożą małą cegiełkę w tym całym mechanizmie działań popularyzujących i pielęgnujących kulturę ludową naszego regionu. Warto również wspomnieć, że impreza ta znalazła się w "Kalendarzu Imprez Artystycznych Województwa Podlaskiego", a więc już chociażby przez ten fakt, zdobyła określoną rangę.

Obrzęd „Kupalle"w czasie festynu nad zbiornikiem wodnym w Leniewie - 2005 r.

Kultura nie zna granic i wydaje się, że śmieszne są podziały na kulturę ludową mniej i bardziej uprzywilejowaną, na kulturę gorszą i lepszą. Kultura ludowa nie lubi "gorsetów". Wszelkie różnice niechaj przede wszystkim służą naszemu wzajemnemu poznawaniu się, naszemu wzajemnemu uzupełnianiu się i wzajemnemu szanowaniu, a dlaczego?.... a dlatego - bo jedynie uszanowanie istniejących różnic i wartości ludowej kultury, może prowadzić do podtrzymania wiary we własne siły i własną godność.

Więc wzajemnie się poznawajmy, wzajemnie się szanujmy i wzajemnie uzupełniajmy - między innymi przez wspólne uczestnictwo w tego rodzaju imprezach, jakimi były i są Jesienne Spotkania z Folklorem.

ZESPOŁY AMATORSKIEGO RUCHU ARTYSTYCZNEGO

"Czyżowianie”

Zespół powstał na przełomie 1986/87 roku pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury w Czyżach. Obecnie są jednym z najaktywniejszych i najdłużej działających zespołów Ziemi Hajnowskiej i Białostocczyzny. Swoją przygodę artystyczną zespół rozpoczął od udziału w Rejonowym Przeglądzie Kolędniczym zajmując I miejsce i wyróżnienie na Wojewódzkim Przeglądzie Zespołów Kolędniczych w Mońkach. W 1988 roku liczył już 16 osób i stał się zespołem familijnym, bowiem w jego skład wchodziły małżeństwa i rodziny, nadając tej grupie artystycznej unikalną specyfikę i swoisty charakter. Przy zespole "Czyżowianie" w latach 1988 - 1990 działał również młodzieżowy zespół wokalny, a w latach późniejszych zespół instrumentalno - wokalny.

„Czyżowianie” na Dożynkach Prezydenckich w Spale - 18 wrzesień 2005 r.

Akompaniatorami i kierownikami muzycznymi tego zespołu byli muzycy z Białorusi: Anatol Kunicki i Michał Awchimienia, Jury Haniewicz z miejscowości Grodno, a obecnie Igor Cimonowicz z Prużan. Natomiast od kilku już lat kierownikiem zespołu jest Pani Maria Jakimiuk.

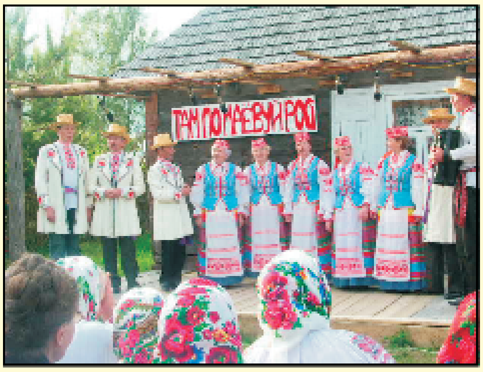
Grupa żeńska zespołu „Czyżowianie”.

Od samego początku "Czyżowianie" uczestniczyli w koncertach z okazji dożynek, rocznic, świąt państwowych, przeglądów, zlotów i zjazdów, festiwali piosenki, otwarcia placówek kultury, turniejów, itp. Są ozdobą festynów organizowanych przez Białoruskie Towarzystwo Społeczno - Kulturalne. Znają ich mieszkańcy Białostocczyzny, a także innych regionów Polski.

Wielokrotnie śpiewali na "Nocy Kupały" w Białowieży.

Grupa męska zespołu „Czyżowianie".

Dorobek artystyczny zespołu jest znaczny, stosunkowo bogaty i wszechstronny. Zdobyli dotychczas wiele nagród i wyróżnień, a najważniejsze to:

- I miejsce na Międzywojewódzkich Spotkaniach Zespołów Kolędniczych w Łomży (1991r.) i Bielsku Podlaskim (1994 r.),
- I miejsce na Przeglądzie Zespołów Kolędniczych w 1990 r. i II miejsce w 1989 r.,
- I miejsca na Centralnym Przeglądzie Piosenki Białoruskiej w latach 1988, 1989 i 1991, oraz II miejsca w latach 1992,1993,1995,1996 i 1997,
- nagroda specjalna na Festiwalu Piosenka Białoruska '97 - nagranie kasety repertuarowej w Rozgłośni Regionalnej PR w Białymstoku,
- wyróżnienie za szczególne zasługi w krzewieniu kultury ludowej z okazji 130 - lecia KGW, nadane przez Wojewódzki Związek RK i OR (Narewka - 1996 r.).

Ponadto zespół jest stałym uczestnikiem Prezentacji Tradycyjnej i Współczesnej Kultury Ludowej "W poszukiwaniu Folkloru" oraz wielokrotnie uczestniczył w przygranicznej wymianie kulturalnej, i utrzymuje stały kontakt z zespołami z Białorusi i Ukrainy.

"Czyżowianie" swoje ponad dwudziestoletnie śpiewanie zawdzięczają przede wszystkim sobie, swojej pasji i ogromnemu umiłowaniu pieśni. Ich działalność przyczyniła się do pielęgnowania i kultywowania miejscowych tradycji, zwyczajów, obrzędowości oraz popularyzacji i promocji naszego regionu. Zespół ten jest również inicjatorem, pomysłodawcą i realizatorem wielu ciekawych przedsięwzięć kulturalnych realizowanych do dnia dzisiejszego. Najważniejsze z nich to:

- "Jesienne Spotkania z Folklorem",
- "Regionalny Wieczór Noworoczny",
- "Święto Kultury Białoruskiej",
- "Zapusty",
- "Turniej Zespołów.

Ich repertuar często gości na antenie Polskiego Radia i TV Białystok.

Zespół "Czyżowianie" zawsze na pierwszym miejscu stawia swoistość i piękno swego regionu, wydobywa bogactwo folkloru muzycznego, przyczyniając się do, kształtowania oblicza regionalnych tradycji. Źródłem inspiracji zespołu była i pozostanie

kultura miejscowa, więź ze środowiskiem i jego tradycjami.

To dzięki nim wiele zasobów tych zjawisk nie uległo zapomnieniu i przetrwało do dnia dzisiejszego w autentycznej formie.

„Zbuczanki"

Tradycje śpiewacze w Zbuczu sięgają bardzo dawnych czasów. Tutaj zawsze były osoby sprzyjające rozwojowi i pielęgnacji lokalnych tradycji śpiewaczych, tutaj zawsze był akordeonista, a często i skrzypek. Młodzież miała uzdolnienia wokalne i często swoimi zdolnościami wspierała działalność cerkiewnego chóru parafialnego w Czyżach.

Zespół śpiewaczy "Zbuczanki" ze Zbucza powstał w maju 1995 roku, a 27 lipca 1995 roku odbył się pierwszy publiczny występ zespołu połączony z uroczystym nadaniem imienia. Zespół ten jest niejako kontynuacją bogatych tradycji śpiewaczych zapoczątkowanych przez działający w tej miejscowości w połowie lat 70-tych mieszany zespół

Zespół „Zbuczanki" w trakcie uroczystości jubileuszu 10-lecia działalności. Pamiątkowe nagrody wręcza Wójt Gminy Czyże Jerzy Wasiluk - Zbucz 2005 r.

folklorystyczny. Zespół w obecnej formie powstał z inicjatywy kilku miejscowych kobiet, a od samego początku jego kierowniczką jest Katarzyna Tichoniuk. W pierwszych latach działalności zespołem opiekował się również akompaniator – Szymon Korniluk.

Festyn archeologiczny w Zbuczu.

Teren Hajnowszczyzny, to jeden z tych regionów naszego kraju, gdzie zachowały się do chwili obecnej żywe i autentyczne tradycje folkloru, obrzędów religijnych, obyczajów i zwyczajów ludowych. Dzieje się to między innymi dzięki działalności amatorskich zespołów artystycznych. Do takich zespołów bez wątpienia zaliczają się również „Zbuczanki".

„Zbuczanki" swoje ponad dziesięcioletnie śpiewanie zawdzięczają przede wszystkim sobie, swojej pasji śpiewania i ogromnemu umiłowaniu rodzimej pieśni. Ich dotychczasowa

działalność przyczyniła się do pielęgnowania i kultywowania miejscowych tradycji, zwyczajów, obrzędowości oraz popularyzacji i promocji naszego regionu.

Członkinie zespołu zawsze na pierwszym miejscu stawiają swoistość i piękno swego regionu, wydobywają bogactwo folkloru ludowego, przyczyniając się tym samym do kształtowania oblicza regionalnych tradycji. Źródłem inspiracji zespołu była, jest i pozostanie miejscowa kultura, więź ze środowiskiem i jego tradycjami. To dzięki nim wiele zasobów tych zjawisk nie uległo zapomnieniu i przetrwało do dnia dzisiejszego. Dorobek artystyczny zespołu jest znaczny, stosunkowo bogaty i wszechstronny.

„Zbuczanki” zdobywały wiele nagród i wyróżnień.

"Niezapominajki"

„... a w Kuraszewie to się zawsze śpiewało...”

*Cytat z publikacji o historii wsi Kuraszewo pt. „**Korzenie**”*
Rada Klubu RSW „Ruch” w Kuraszewie.

Zespół „Niezapominajki” na Festynie Białoruskim w Klejnikach - 2003 r.

“Niezapominajki" lub"Niezabudki" (w języku białoruskim) z Kuraszewa to jeden z najdłużej działających zespołów folklorystycznych Ziemi Hajnowskiej.

Swoją przygodę artystyczną, z inicjatywy jej obecnej kierowniczki Niny Grygoruk, zespół rozpoczął w 1974 r. udziałem w Powiatowych Dożynkach w Hajnówce. Rok następny to udział w czteroosobowym składzie (jak piszą w swojej kronice) w Spotkaniach Zespołów Artystycznych w Siemiatyczach. Lata następne to, nadanie uniwersalnej nazwy "Niezabudki - Niezapominajki" i koncerty, koncerty...

Zespół uczestniczył w koncertach z okazji dożynek, rocznic, przeglądów, zlotów i zjazdów, Festiwali Piosenki Białoruskiej , turniejów, otwarcia placówek kultury, itd. Są nadal ozdobą wielu Festynów organizowanych przez BTSK.

Wielokrotnie śpiewali w czasie "Nocy Kupały" w Białowieży. Znają ich mieszkańcy wielu miejscowości Białostocczyzny, a także innych regionów Polski.

Zdobyli dotychczas wiele nagród i wyróżnień. Swoje trzydziestoletnie śpiewanie zawdzięczają przede wszystkim sobie, swojej pasji i ogromnemu umiłowaniu pieśni, ale także wielu ludziom dobrej woli i instytucjom wspierającym.

"Prawosławny Chór Młodzieżowy”

Chór powstał na przełomie 2002/2003 r. z inicjatywy dyrygentki Niny Adamiuk, a patronat nad jego działalnością objął Gminny Ośrodek Kultury - Biblioteka Publiczna w Czyżach. W jego skład wchodzi kilkanaścioro uzdolnionych wokalnie dzieci i młodzieży szkolnej oraz studentów.

Chór młodzieżowy pod kierownictwem Niny Adamiuk, Festyn Kupalinka w Leniewie 2004 r.

W repertuarze zespołu znalazły się piosenki białoruskie, polskie, ukraińskie, ale oryginalny charakter repertuaru nadają wykonywane przez członków chóru - pieśni cerkiewne.

SZKOLNY AMATORSKI RUCH ARTYSTYCZNY

Zespół Taneczny „Iskierki”

W zespole Szkół w Czyżach istnieje dziecięcy zespół taneczny „Iskierki”. Tańczą w nim uczniowie z klas szkoły podstawowej, a opiekują się grupą pani Dorota Walerian i Elżbieta Tychoniuk. Fachowych rad i pomocy udziela nam pani choreograf Helena Wasiluk. Celem cotygodniowych spotkań zespołu jest nauka tańców narodowych, współczesnych i regionalnych. Dzieci poznają kroki, układy taneczne jak i krótką charakterystykę każdego tańca (skąd pochodzi, gdzie się tańczy, jakie są stroje). Swoje umiejętności taneczne zespół prezentuje na gruncie szkolnym uświetniając imprezy między innymi „Choinkę noworoczną”, „Święto szkoły”, „Dzień Babci” i inne. Zespół można oglądać również na różnych uroczystościach organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Czyżach, z którym „Iskierki” współpracują.

Zespół Taneczny „Iskierki” na Święcie Szkoły w Czyżach - 2002 r.

Zespół wokalny "Promyki”

Zespół wokalny "Promyki" istnieje przy Zespole Szkół w Czyżach od września 2003 r. Opiekunem zespołu jest pani Ludmiła Maksymiuk, akompaniatorem - pan Jurij Haniewicz z Białorusi. "Promyki" to 12 uczennic z kl. V i VI szkoły podstawowej.

Zespół „Promyki” na Centralnym Przeglądzie Piosenka Białoruska - Bielsk Podlaski ‘ 2004.

Najważniejsze osiągnięcia zespołu:

- I miejsce w Centralnym Przeglądzie Piosenki Białoruskiej - 2006 r.
- II miejsce w Centralnym Przeglądzie Piosenki Białoruskiej - 2004 r.
- II miejsce w Hajnowskich Spotkaniach z Kolędą Prawosławną - 2005 r.
- wyróżnienie w Konkursie Piosenki dziecięcej "Z nutką za pan brat" - 2004 r.

“Promyki występują na wszystkich szkolnych apelach i uroczystościach, uczestniczą w wielu kulturalno - artystycznych imprezach na terenie gminy i powiatu (festyn ludowy w Leniewie, II Festyn Archeologiczny w Zbuczu, festyn ekologiczny w Białowieży). Ważnym wydarzeniem był występ zespołu w amfiteatrze w Białymstoku podczas prestiżowego Święta Kultury Białoruskiej w czerwcu 2004 r.

Harcerski Zespół Wokalny
“Leśna Gawęda”

Ten kilkudziesięciu osobowy zespół powstał w 2004 r. z inicjatywy ks. Marka Jakimiuka. W skład zespołu wchodzą harcerze i zuchy z Zespołu Szkół w Czyżach. Jako zespół wielokrotnie zajmował czołowe miejsca na konkursach i przeglądach zespołów harcerskich, zyskując miano najbardziej rozśpiewanej drużyny harcerskiej Hufca Bielsk Podlaski.

Najważniejsze osiągnięcia to:

- II miejsce w Hajnowskich Spotkaniach Kolędniczych w 2004 r.,
- II miejsce w Konkursie Piosenki dziecięcej "Z nutką za pan brat" - 2005 r.,
- I miejsce w Konkursie Piosenki dziecięcej "Z nutką za pan brat" - 2005 r.,
- I miejsce w Harcerskim Przeglądzie Piosenki w Bielsku Podlaskim, wyróżnienie w Przeglądzie Zespołów Tanecznych „Muzyka i Taniec” w Narewce.

Zespoły amatorskie gminy Czyże.

THE COMMUNE CZYŻE THE HISTORY

The commune Czyże is situated on the area of the historic called land Podlasiem. On these grounds followed contact of Ruthenians and Mazowszan colonizing this area from X of the age. Both nationalities lived and live side by side, with this that the area the commune Czyże is in above 90 % living by the population of the Belorussian origin , the Orthodox confession.

On the turn X and XI age earths Podlasia belonged to the Polish state. At the beginning XI age mastered it Ruthenian princes , and at the beginning XIV deserted age as result of of wars of long standing Podlasie became self-possessed by Lithuania. In the reign of Witolda and Kazimierz Jagiellończyk grew stronger on these grounds the Ruthenian colonization, thereupon from the great Lithuanian Principality flowed in also new of Polish returned only in 1918. settlers Lithuanian and Belorussian. Podlasie Earths weighed however to the Crown in which borders were found in 1569 year, in compliance with with the decision of the Lublin union. In 1795 year, as result of of the third partition of Poland, these earths became occupied by Prussia.

In 1807, the so called Bialystok „district", received Russia. These Earths into state boundaries of Polish returned only in 1918.

THE COMMUNE CZYŻE THE PRESENT DAY

The Czyże commune has a typically agricultural character. However, industry in Hajnówka (17 km away) doesn't threaten our local environment. There are favorable conditions for development of ecological farming activities and leisure facilities. The forests (8% total commune area) are abundant in mushrooms and other forest fruits.

There aren't transit roads in the territory of the commune. But the existing network of roads is sufficient to provide convenient communication with Białystok and Warsaw. Furthermore they provide convenient access to Białowieża primeval forest, which is situated 17 km away.

The main advantages of our commune are: high natural qualities (owing to substantial area of forests, high quality of arable land, unpolluted environment); abundant human resources; good opportunities for developing business initiatives; well developed infrastructure (80% of buildings connected to public water supply) connection to public telephone network, .water supply from natural spring water intake (not requiring any treatment, high quality in terms of purity and taste). We are planning to build a sewage treatment plant and expand the water supply systems in the countryside to provide coverage for the whole population.

The commune offers to potential investors: cooperation and assistance associated with investments; tax allowances; creation of good communication for purposes associated with prospective investments; sale of building plots on developed land areas. We live in times of the huge development and even the explosion of mass media - the mass-creation, the spread and the reception of transfers. First of all radio, television, video, the satellite and cable

television - here pelt us the information, promoting new foreign fashions, new types of behavior, which often are completely strange for us.

All this causes that often more and more we miss this what is our own, we miss signs of our own individuality, more and more we value particular worth of our own folk culture and its participation in forming of the image of our regional traditions.

Bialystok region is one of these very few regions of our country, where had been forming the specific variety of folk cultures. No wonder - through many centuries there lived side by side Poles, Byelorussians, Ukrainians, Lithuanians, Jews, Tartars...

In Białystok region there are also organized many entertainments and activities with purpose of taking care and popularization of the folklore and presentation of diversity of folk culture.

Also an intention of originators of „Autumnal Meetings with the Folklore" was the hope, that this entertainment in certain degree will serve the tending and the popularization of the folklore and presentation of diversity of folk culture.

Autumnal Meetings with the Folklore don't have any fixed formula, it is an open undertaking with various organizational proposals and perhaps this is why it survived so long; this entertainment was all the time present and is still present in Czyże Commune.

- There were numerous opportunities for this, as within the framework of these meetings:
- one awarded the first prize for Kuraszewo club in Voivodship Clubs' Competition called "Clubs' Laurel", one presented interested artistic programs in clubs of Czyże, Klejniki, Kuraszewo, Kojły, Zbucz, Kamień...,
- one celebrated jubilees of artistic groups,
- one celebrated opening of new clubs in Kuraszewo and Szostakowo,
- one received artistic group from Poland, Ukraine, Byelorussia, Lithuania, Slovakia (among others: „Żurawli", "Swajaki", „Kaziuki", „Rodyna" from Równe „Kalina" from Krasnopol, and many, many others.

It turned out that only respect of own traditions and values of folk culture – could maintain the faith of local environments of its own power and own self-respect.

While undertaking the organization of "Autumnal Meetings with the Folklore" organizers had hidden hope that they would add the small slab in this all mechanism of activities popularizing and tending the folk culture of our region. It is also worth to remember that this entertainment was mentioned in "Calendar of artistic Entertainments of Podlasie voivodship, so already even if by this fact, gained the definite rank.

The culture does not know any borders and it seems ridicules to segregate the folk culture as less and more privileged, or as the culture worse and better. The folk culture does not like "corsets". All differences let first of all serve our mutual cognition, our mutual supplementing and our mutual respect, and why ?..... and because - because only the respect of existing differences and values of the folk culture, can lead us to maintaining our self-confidence and self-respect.

Therefore, let's get to know each other, let's respect each other and let's be complement one to each other - amongothers we should do this by participation in such entertainments as "Autumnal Meetings with the Folklore.

TEAMS OF THE UNPROFESSIONAL ARTISTIC MOVEMENT

"Czyżowianie"

The group came into being on the turn 1986/87 year under the patronage of the Communal Centre of the Culture in Czyże. Nowadays they are one of most active and longer working musical groups of Hajnówka region and all Białystok district. Its own artistic adventure group began from the participation in the Regional Review of Carols' Groups, where they won the first place and the favoritisms during the Voivodship Review of Carols' Groups in Mońki. In 1988 the group already consisted of 16 persons and became a team of family character, because there were some married couples and families, what granted to this artistic group the unique specificity and the specific character. Together with Czyzowianie group in years 1988 - 1990 there worked also vocal youth group and in later years instrumentally-vocal group. Accompanists and musical managers of this group were musicians from Belorussia: Anatol Kunicki and Michał Awchimienia, Jury Haniewicz from Grodno, and presently Igor Cimonowicz from Prużany. And for many years the manager of Czyżowianie group is Mrs. Maria Jakimiuk.

From the very beginning "Czyżowianie" participated in on concerts on the occasion of harvest festivals, anniversaries, state holidays, reviews, festivals of songs, openings of culture centers, tournaments, etc. The group grace picnics organized by Byelorussian Socially – Cultural Society. They are known in Białystok district and also other regions of Poland. Many times they had sung on "Kupała Night" in Białowieża.

The artistic output of the group is considerable, comparatively rich and many-sided. Till now yhey gained many prizes and favoritisms, of which the most important are:

- The first place on Interprovincial Meetings of Carols' Groups in Łomża (1991) and in Bielsk Podlaski (1994),
- The first place on Review of Carols' Groups in 1990 and II place in 1989,
- The first place on Central Review of the Byelorussian Song in years 1988, 1989 and 1991, and II place in years 1992,1993,1995,1996 and 1997,
- The special prize on the Festival the Byelorussian Song '97 - the recording of the repertoire cassette in the Regional Broadcasting Station of Polish Radio in Bialystok,

The favouritism for special contributions in the propagation of the folk culture on the occasion of 130 anniversary of KGW, granted by the Voivodship Society RK and OR (Narewka -1996).

Besides the group is a permanent participant of the Presentation of the Traditional and Present Folk Culture "In quest of the Folklore" and many times took part in the border cultural exchange and all the time keeps contact with similar groups from Byelorussia and Ukraine.

"Czyżowianie" their above ten years' singing owe first of all devoted to themselves, to their own passion and to the huge fondness for songs. Their activity contributed to the care and cultivating of local traditions, customs, rites and the popularization and the promotion of our region. This group is also an inventor, an originator and an executor of many interested cultural undertakings, which are realized until the present day.

- Most important of them are:
- "Autumnal Meetings with the Folklore",
- "The Regional New-Year's Evening",
- "The Holiday of the Byelorussian Culture", "Shrovetide"
- "The Tournament of Groups"

Their repertoire often is present at broadcasts of Polish Radio and TV Bialystok.

"Czyżowianie" group always in the first place places particularity and beauty of its own region. They get the richness of our musical folklore and contribute to shaping the visage of regional traditions. A source of the inspiration for the group was and will stay the local culture and the tie with the environment and its traditions. Thanks to them many resources of the folklore didn't fall into oblivion and survived to the present day in the authentic form.

„Zbuczanki"

Singing-traditions in Zbucz exist from very long time. Here always lived persons supporting development and nursing of local singing-traditions, here always was the accordionist and often even the violinist. The young people of Zbucz had vocal talents and they often supported the chorus of the Orthodox Church parish in Czyże with their abilities.

Singing group "Zbuczanki" from Zbucz came into being in May 1995 and on 27th July 1995 took place the first public performance of the group joint with the solemn conferment of the name. This group is so to say a continuation of rich singing-traditions, which had been started by the mixed folkloristic group working there in the mid 70-ties. The group in the present form came into being on the initiative of several local women and from the very beginning its manageress is Mrs. Katarzyna Tichoniuk. In first years of its activity for the group cared also the accompanist – Mr. Simon Korniluk.

The region of Hajnówka is one of these regions of our country, where remained up to the present-day alive and authentic traditions of the folklore, religious ceremonials and folk customs. All this happens among other things thanks to the activity of unprofessional artistic groups. To such groups with no doubt are numbered also „Zbuczanki".

„Zbuczanki" their almost ten years' singing owe first of all to themselves, to their own passion of singing and to the huge fondness of the native song. Their so far activity contributed to the care and cultivating of local traditions, customs, rites and to popularization and promotion of our region.

Members of the group always in the first place put particularity and beauty of their own region. They get the richness of our musical folklore and contribute to shaping the visage of regional traditions. A source of the inspiration for the group was and will stay the local culture and the tie with the environment and its traditions. Thanks to them many resources of the folklore didn't fall into oblivion and survived to the present day in the authentic form. The artistic achievements of the group are considerable, comparatively rich and many-sided.

„Zbuczanki" gained many prizes and favoritisms.

"Niezapominajki"

„... and in Kuraszewio they always have been singing...”

*The quotation from the publication about the history of village Kuraszewo entitled **„Roots”***
The council of RSW „Ruch” Club in Kuraszewo

"Niezapominajki" (Forget-me-nots) or " Niezabudki " (in Byelorussian language) from Kuraszewo are one of most longer working folkloristic group of Hajnówka region.

Their artistic adventure, on initiative of its present manageress Mrs. Nina Grygoruk, the group has begun in 1974 with the participation in district harvest festival in Hajnówka. In the next year the group in four persons make-up (as they write in their own chronicle) participated in Meetings of Artistic Groups in Siemiatycze. In next years there are: choosing the universal name "Niezabudki - Niezapominajki" and then concerts, concerts...

The group sat in concerts on the occasion of harvest festivals, anniversaries, reviews, rallies and congresses, Festivals of Byelorussian Songs, tournaments, openings of cultural centers etc. They still grace many festive events organized by BTSK.

Many times they have sung on "Kupała Night" in Białowieża. They are known in many places of Białostok district and also in other regions of Poland.

The group gained many prizes and favoritisms till now. Their thirty years' singing owe first of all to themselves, to their own passion and to the huge fondness of singing, but also to many people of goodwill and to supporting institutions.

"The Orthodox Youth-”Chorus

The chorus came into being on the turn of 2002 and 2003 year on the initiative of conductress Mrs. Nina Adamiuk, and the patronage over its activity has been held by Communal Centre of Culture - Public Library in Czyże. The chorus consists of a dozen or so vocally talented children, schoolchildren and students.

In the repertoire of the group there are also Byelorussian, Polish and Ukrainian songs, but the repertoire of the chorus is considered to be of original character because of Orthodox Church songs performed by its members.

THE SCHOOL- UNPROFESSIONAL ARTISTIC MOVEMENT

The Dance Troupe „Iskierki”
(Little sparks).

In the Complex of Schools in Czyże exists the children dance troupe „Iskierki” (Little sparks). There are dancing schoolchildren from the elementary school and Mrs. Dorota Valerian and Mrs Elżbieta Tychoniuk take care for the group. The choreographer Mrs. Helena Wasiluk provides the group with help and professional advices. The aim of weekly meetings of the group is learning national, present and regional dances. Children learn steps, dancing-figures and also the short characterization of every dance (where does it originate, where it is danced, which are its typical dresses). Their dancing-skills the group presents on the school ground – they add splendor to school entertainments like “New-Year's Christmas-tree”, „Holiday of the school”, „Grandmother’s Day” and others.

The group appears also on many ceremonies organized by Communal Centre of the Culture in Czyże, with which „Iskierki” cooperate.

The vocal team "Promyki"
(Rays)

The vocal group "Promyki" (Rays) exists in the Complex of Schools in Czyże from September 2003. Guardian of the group is Mrs. Ludmiła Maksymiuk and an accompanist - Mr. Jurij Haniewicz from Belorussia. "Promyki" are 12 schoolgirls from V and VI class of elementary school.

The most important successes of the group:

- I place in Central Review of the Byelorussian Song- 2006:
- II place in Central Review of the Byelorussian Song- 2004
- II place in Hajnówka Meetings with the Orthodox Carols- 2005
- the favoritism of the Contest of Children Song "With the note on familiar terms" - 2004

“Promyki" appear on all school appeals and ceremonies and take part in many culturally - artistic entertainments organized on territory of commune and administrative district (Folk Festivity in Leniewo, II Archaeological Festivity in Zbucz, Ecological Festivity in Białowieża). A land-mark was the group performance in the amphitheatre in Białystok during the prestige Holiday of the Byelorussian Culture in June 2004.

The scout's Vocal Team
„Leśna Gawęda” (the Forest-Chat)

This tens the personal group came into being in 2004 on the initiative of priest Marek Jakimiuk. It consists of scouts and cub scouts from the Complex of Schools in Czyże. As the group many times took leading places on contests and reviews of scout's groups, they gained the name of the most singing scouts of the Detachment of Bielsk Podlaski.

Their most important successes are:

- II place in Hajnówka Carols’ Meetings in 2004,
- II place in Contest of the Children Song "With the note on familiar terms" - 2005,
- I place in Scout's Review of the Song in Bielsk Podlaski,
- the favoritism in Review Of Dance Troupes „Music and Dance” in Narewka.

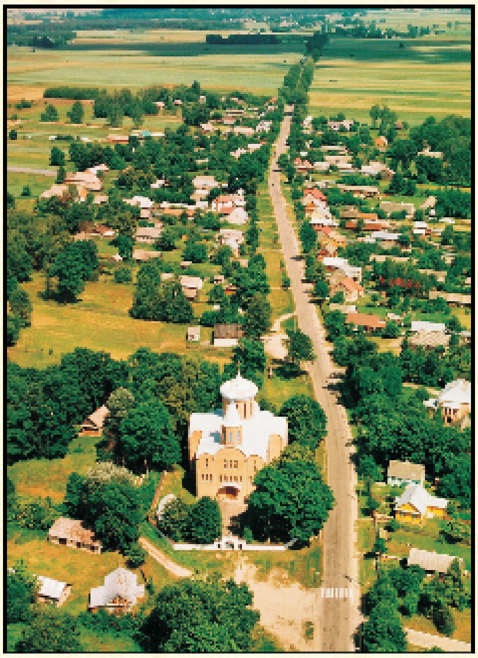
ATRAKCJE TURYSTYCZNE I KULTUROWE

Po dziś dzień obszar gminy Czyże charakteryzuje się bogactwem kulturowym. Ma to swoje odbicie w mozaice etnicznej i wyznaniowej. Architektura sakralna i obrzędowość, jaka wyróżnia gminę jest najwspanialszym wyrazem kultury duchowej i unikatowym dorobkiem kulturowym pokoleń.

Czyże – miejscowość gminna, pierwsze wzmianki o wsi pochodzą z 1529 roku, a już w 1560 roku była ona osadzona na 62 włókach, a jej mieszkańcy spełniali niegdyś szczególną rolę. Była to kategoria ludności służebnej – strzelcy zobowiązani byli do chodzenia na łowy i na wyprawy wojenne, zaś osocznicy do strzeżenia puszcz królewskich i do udziału w łowach. Zachowany został dawny zabytkowy układ urbanistyczny (ulicówka) oraz drewniane domy z pocz. XX w.

- współczesna murowana 5-kopułowa cerkiew prawosławna p.w. Zaśnięcia NMP wybudowana w latach 1985-1994, wewnątrz ciekawe freski, a kamienne ogrodzenie z trójarkadową bramą pochodzi z końca XIX w.;
- prawosławna cerkiew cmentarna (d. unicka) p.w. Św. Kosmy i Damiana, przeniesiona z Łoknicy w 1812 r., barokowe carskie wrota, ikonostas i drewniany ołtarz z XIX w. Warto jeszcze wspomnieć, że w cerkiewnym archiwum (do momentu pożaru cerkwi) znajdował się oryginalny dokument o dostarczeniu z Czyż w 1792 roku 20 strzelców do Komisji Wojskowej, zgodnie z dekretem króla Jana III z 1680 r.

Klejniki - wieś zał. w poł. XVI w. przez chłopów królewskich, podlegających starostwu bielskiemu. Dawna nazwa Zygmuntowo od króla Zygmunta Augusta, leży przy starym trakcie królewskim z Podlasia na Litwę.

Klejniki - widok z lotu ptaka.

- prawosławna cerkiew cmentarna p.w. Przemienienia Pańskiego z l. 1865-70, kaplica prawosławna p.w. Św. Mikołaja Cudotwórcy z 1870 r. i cerkiew p.w. Wniebowstąpienia Pańskiego wybudowana w l. 1974-1988 z kamiennym ogrodzeniem z k. XIX w. oraz kapliczka słupowa z l. 20 XX w.
- izba regionalna (w szkole podst.), wnętrze chaty podlaskiej, krosna i narzędzia rolnicze.

Kojły - wieś zał. w XVI w. Przez bartników i osaczników w dawnej Puszczy Bielskiej.
- kaplica prawosławna p.w. Św. Aleksego z 1909 r.

Kuraszewo - wieś poł. nad rz. Łoknicą założona przed 1570 r.
- prawosławna cerkiew drewniana p.w. Św. Antoniego Peczerskiego wzniesiona jako cmentarna w 1868 r. przez unitów, wyposażenie wnętrza z 2 poł. XIX w.; cmentarzysko z X-XII w. i kurhany z IV-V w n.e.

Lady - dawny folwark załorzony w 1563 r., siedziba leśnictwa administrującego Puszczę Ludzką.

Morze - wieś zał. ok. 1570 r. przez dworzanina królewskiego Ostafi Chaleckiego. Nazwa pochodzi od rodu Morzów herbu Mora. Zachowane chałupy ze zdobnictwem z pocz. XX w.
- prawosławna cerkiew cmentarna p.w. Św. Tekli z 1810 r..

Zbucz - wieś poł. przy drodze Hajnówka - Bielsk Podlaski. Gniazda bociana białego, punkt widokowy poł. ok. 1 km przy szosie do Czyż. Zachowany drewniany dom dróżnika „Koszarka" z końca XIX w.- wczesnośredniowieczne grodzisko pierścieniowe z IX-XII w., zachowany zarys wałów o wys. do 3 m, miejsce festynów archeologicznych, m.in. pokazy walk rycerskich i występy białoruskich zespołów obrzędowych;
- cmentarzysko „Mogiłki-Grabniak" z IV-V w., groby w obstawie kamiennej i kurhany.

CO WARTO ZOBACZYĆ !

- ZABYTKOWE CERKWIE: Klejniki, Kuraszewo, Czyże
- ZABYTKOWE KAPLICE PRAWOSŁAWNE: Klejniki, Kojły, Lady
- GRODZISKO: Zbucz
- KURHANY: Zbucz, Kuraszewo I i II, Kamień, Lady, Kojły
- IZBA REGIONALNA: Klejniki (Szkoła Filialna)

SZLAKI TURYSTYCZNE:

- **rowerowy (czerwony)** Hajnówka-Czyże- Dubicze C.- Kleszczele-Czeremcha- Piaski
- **śladami cerkiew Podlasia** (żółty) Bielsk P.- Szczyty-Rakowicze-Czyże-Osówka-Hajnówka
- **„Carski Szlak”** Hajnówka-Czyże-Bielsk Podlaski
- **„Edukacyjna Ścieżka Archeologiczna”** ZBIORNIKI MAŁEJ RETENCJI: Leniewo, Lady.

WAŻNIEJSZE IMPREZY

„Kupalinka” (druga niedziela lipca). Festyn z obrzędem Świętojańskim nad zbiornikiem wodnym w Leniewie.

Organizatorzy: Wójt Gminy Czyże, GOK Czyże, ZG BTSK.

Pogańskie święto Noc Kupały to odpowiednik Nocy Świętojańskiej w kulturze chrześcijańskiej. Tradycją Festynu „Kupalinka” w Leniewie są występy zespołów artystycznych

i obrzędowych, puszczanie wianków na rzece Łoknica, a także palenie ognisk i ludowa zabawa taneczna. Tak jest co roku i to właśnie te atrakcje przyciągają do Leniewa kilkutysięczną publiczność.

„Festyn Archeologiczny Zbucz Grodzisko” oraz „Spotkania z Obrzędem Dożynkowym” (pierwsza niedziela września) impreza pod patronatem Ośrodka Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego w Warszawie w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa promująca wczesnośredniowieczne grodzisko w Zbuczu.

Organizatorzy: Gmina Czyże – Urząd Gminy Czyże, 17-207 Czyże 98, Starostwo Powiatowe w Hajnówce.

Od czterech lat ważnym elementem Festynu Archeologicznego w Zbuczu jest możliwość połączenia zwiedzania zabytkowych obiektów archeologicznych z występami zespołów folklorystycznych, pokazami dawnych rzemiosł, walkami wojów, kiermaszami artystycznymi, konkursami, grami i szeroko rozumianym wypoczynkiem rodzinnym.

Na smakoszy czekają wyroby kuchni regionalnej, czekają dawne potrawy, stary krupnik, wędzone mięsiwo i ryby, jak również prawie współczesny bigos czy też pierogi. Jak przystało na festyn - nie braknie straganów z przeróżnymi breloczkami, wisiorkami i wieloma innymi ozdobami.

W Zbuczu przez wiele godzin można doskonale się bawić i wypoczywać. Festyn ma również olbrzymie walory edukacyjne. Przypomina się o historycznych dziejach mieszkańców tych ziem, ich tradycjach i codziennych zwyczajach. Czyli - coś dla ducha i coś dla ciała.

„Jesienne Spotkania z Folklorem”

(październik / listopad) spotkania zespołów obrzędowych - Czyże, Klejniki, Kuraszewo.
Organizatorzy: Gminny Ośrodek Kultury w Czyżach, 17-207 Czyże 98, ZG BTSK

Okolice Puszczy Białowieskiej są jednym z tych nielicznych regionów naszego kraju, gdzie ukształtowała się swoista różnorodność kultury ludowej. Nic dziwnego - przez wiele stuleci mieszkali tutaj obok siebie Polacy, Białorusini, Ukraińcy, Litwini, Żydzi, Tatarzy...

Zamiarem pomysłodawców „Jesiennych Spotkań z Folklorem" była nadzieja, iż impreza ta w jakimś stopniu będzie służyła pielęgnacji i popularyzacji folkloru i prezentowaniu występujących różnorodności w ludowej kulturze.

Jesienne Spotkania z Folklorem nie mają stałej formuły, są przedsięwzięciem otwartym na różnorodne propozycje organizacyjne i może dlatego właśnie tak długo przetrwały i nieprzerwanie od 14 lat goszczą na terenie Gminy Czyże.

XIV Jesienne Spotkania z Folklorem 20-lecie Zespołu Folklorystycznego „Czyżowianie" - Czyże 26 listopad 2006 r.

Ważniejsze Odpusty w Parafiach Prawosławnych Gminy Czyże:

Cerkiew pw. Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny w Czyżach:

- Odpust „Św. Jerzego" - 6 maj
- Odpust „Splennie" (Zaśnięcie Najświętszej Marii Panny) - 28 sierpień
- Odpust „Św. Kozmy i Damiana" - 14 lipiec i 14 listopad

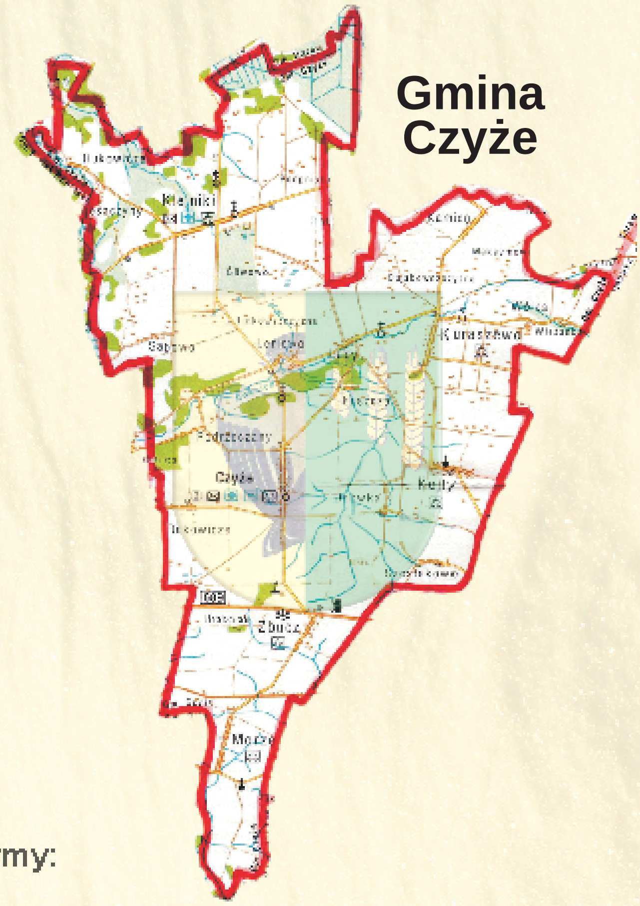
Cerkiew pw. Przemienienia Pańskiego w Klejnikach:

- Odpust „Spasa" (Przemienienie Pańskie) - 19 sierpień
- Odpust „Uszeście" (Wniebowstąpienie Pańskie) - (40 dzień po Prawosławnym Zmartwychwstaniu)

Cerkiew pw. Św. Antoniego Peczerskiego w Kuraszewie:

- Odpust „Św. Antoniego Peczerskiego" - 23 lipiec
- Odpust „Kazańskiej Ikony Matki Boskiej" . - 4 listopad

Gmina Czyże

Instytucje i firmy:

- Urząd Gminy Czyże, 17-207 Czyże 98, tel. (085) 6813517, 6818990, (fax) (085) 6818991, www.ugczyze.pl, e-mail: ugczyze@ugczyze.pl
- Urząd Pocztowy,17-207 Czyże 98, tel. (085) 6813562,
- Bank Spółdzielczy w Hajnówce, 17-207 Czyże 98, tel. (085) 68 135
- Gminny Ośrodek Kultury, 17-207 Czyże 98, tel. (085) 6813531, e-mail: gok.czyze@wp.pl
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czyżach, 17-207 Czyże 98, tel. (085) 6818994, e-mail: gopsczyze@wp.pl
- Zespół Szkół w Czyżach, 17-207 Czyże 64, tel. (085) 6813514, 6813586, www.republika.pl/zscz/index.htm
- Szkoła Filialna w Klejnikach, 17-207 Czyże, tel. (085) 6813010,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Czyżach, 17-207 Czyże 74, tel. (085) 6813513,
- Stacja Paliw „PRONAR" w Zbuczu, 17-207 Czyże, tel. (085) 6813923,
- Lecznica Zwierząt, 17-207 Czyże 1, tel. (085) 6813549, kom. 600-783-693,

WYDAWCA: Gminny Ośrodek Kultury, 17-207 Czyże 98, tel. (+48 85) 68 135 31,
fax: (+48 85) 68 189 91, www.ugczyze.pl, e-mail: gok.czyze@wp.pl,
ISBN 83 923626 1 - 6, ISBN 978 83 923626 1 - 6

„Zrealizowano przy wsparciu finansowym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Urzędu Gminy Czyże”.

Tekst: Gminny Ośrodek Kultury w Czyżach.
Zdjęcia: D. Krasnodębski, J. Jakimiuk, J. Wasiluk, T. Łukaszuk, archiwum GOK w Czyżach.
Urząd Gminy Czyże, 17-207 Czyże 98, tel. (+48 85) 68 135 17, 681 89 90,
fax: (+48 85) 68 189 91, www.ugczyze.pl, e-mail: ugczyze@ugczyze.pl
Opracowanie graficzne: Reklama & Drukarnia - LogoART.